

[Hartel.]

Ønsket om Ændringer paa det Omraade, jeg her har nævnt.

Til Slut vil jeg da sige, at vi ventet naturligvis, at hele denne Sag vil gaa i Udvalg, og jeg skal paa mit Partis Vegne anbefale den til en velvillig og hurtig Behandling — en Behandling, som kunde afsluttes i nærværende Rigsdagssamling. Jeg haaber, at man ved forstaaende Hensyn-tagen maa naa til en Udligning af de modstaaende Interesser, som begge har et vist Krav paa Hensyn.

Thomas Pedersen: For dem, der havde regnet med, at den Lovgivning, der her ligger paa Rigsdagens Bord, vilde blive en Huslejelovgivning i Stil med den, vi havde i Krigsaarene, er det noget af en Skuffelse at se, at det kun er et Sæt Retsregler paa et Omraade, hvor vi ganske vist ikke før har haft specielle Bestemmelser, men ikke et Værn for Lejerne, saaledes som i hvert Tilfælde store Dele af den københavnske Arbejderbefolkning havde haabet og ventet det var blevet.

Jeg sagde, at det var et Sæt Retsregler paa et Felt, hvor der havde været Aftalefrihed. Det er dog kun formelt Tilfældet. Husejerne har altid været den stærkeste Part, som praktisk talt har foreskrevet Lejerne, hvad der skulde staa i Kontrakterne, og Lejerne har været nødt til for overhovedet at faa Husly at bøje sig for det, som Grundejerne, den stærke Part, foreskrev. Dette ændres ikke paa nogen afgørende Maade ved Forslaget her. Det er stadig væk Lejerne, og i Særdeleshed de fattigste Lejere, der er den svage Part i Forhold til Husejerne.

Aarsagen til dette er den reelle Mangel paa Lejligheder, der findes i dette Land. Jeg hørte nok, at der var en æret Taler, der var inde paa, at der er bygget særdeles mange Lejligheder i de sidste Aaringer, og at der ikke mere var nogen Mangel paa Lejligheder. Det er rigtigt, at der er bygget meget, men det er lige saa rigtigt, at der i Dag stadig er Mangel paa Lejligheder, i Særdeleshed i de billige Prislæg. De Folk, der kun har en lille Indtægt, eller de Mennesker, der jævnlige gaar arbejdsløse, er meget vanskeligt stillede, og har de faaet en Lejlighed, er de mange Gange nødt til at finde sig i adskilligt fra Husejerens Side, som de i Grunden ikke burde finde sig i, netop fordi de ikke er i Stand til at flytte og vælge sig en anden Lejlighed, saaledes som den passer dem, og i det Prislæg, de kan betale.

Derfor er en Ændring af disse Forhold,

en virkelig Regulering af Huslejeforholdet, i høj Grad betinget af, om der findes det nødvendige Antal Lejligheder. Det gør der ikke i Øjeblikket, og derfor vil det ogsaa efter dette Forslags Vedtagelse være saaledes, at Husejerne er den stærke Part, Lejerne den svage, og at der ikke bliver nogen Ligelighed i Forholdet mellem disse to Parter. Skal man komme ind paa en virkelig Ligestilling, bliver det derfor nødvendigt, at Samfundet, Staten, Kommunerne, i meget højere Grad end hidtil tager Problemet op at skaffe et stort Antal af billige Lejligheder, saaledes at der er et større Antal at vælge imellem. De Par Procent, der blev nævnt for et Øjeblik siden, er for ringe et Antal til, at det kan faa nogen afgørende Betydning.

I øvrigt maa jeg sige, at dette Forslag træder paa intet Punkt Grundejernes Interesser for nær. Jeg har nok set, at adskillige Grundejerforeninger allerede har raabt højt op i denne Sag her, jeg har ogsaa hørt her i Tinget i Dag, at man føler sig traadt over Tærne, men der er intet reelt bag ved alle de høje Raab og Skrig. Der er ingen, der i dette Lovforslag træder Grundejerne for nær — tværtimod, kan man maaske sige; der er nemlig stadig væk alle Muligheder for at faa Lejeforhøjelser gennemført. Der er visse, ganske faa Bestemmelser, hvorefter man kan trække Husejerne for Retten og forlange at faa afgjort, om Lejen ikke er alt for høj; men der er intet, der forhindrer en jævn og gradvis Stigen af Huslejen — det kan man ikke komme uden om.

Der er heller ingen, der kan forhindre, at Husejerne skiller sig af med deres Lejere. Det første Aar en Lejer bor hos en Husejer, kan han siges op med normalt Varsel hele Aaret igennem. Saafremt Husejeren føler sig tilfreds med ham, fortsættes ganske vist dette Lejemaal uopsigeligt i 2 Aar; men saa kan Lejeren igen siges op, og kun i Tilfælde af, at Husejeren føler sig overmaade tilfreds med ham paa dette Tidspunkt, indtræder der en 3-aarig Forlængelse af Lejemaalet. Men disse Frister siger jo i sig selv, at det drejer sig om Lejere, som Husejeren er overmaade tilfreds med, og som han ikke paa nogen Maade ønsker at skille sig af med. Det kan jo ske, at Lejeren bliver mindre god for Husejeren, og at Husejeren derfor ønsker at skille sig af med ham, og selv i de ovenfor nævnte Tilfælde aabner Loven Mulighed for, at Ejeren kan komme af med en saadan Lejer, idet der i § 67 opregnes i alt 10 Tilfælde, som muliggør det for Ejeren at sige en Lejer op uden Hensyn til, at der tilkommer ham Uopsigelighed.